

Remissvar Ds 2023:25 Polisens rätt att skjuta – En ny reglering om laga befogenhet att använda skjutvapen

Sammanfattning

Polisförbundet välkomnar förslaget om en ny reglering om laga befogenhet att använda skjutvapen. Förslaget ligger i linje med Polisförbundets kongressbeslut om att skjutkungörelsen ska ersättas med en lagstiftning som är anpassad till den verklighet och vardag poliskåren verkar i.

Polisförbundet anser att förslaget till ny lag är utformat på ett klart och tydligt sätt och att det också är tydligt att skjutvapen fortsatt ska används med stor restriktivitet.

Om promemorians föreslagna formuleringar blir lag kommer poliser i högre utsträckning att kunna skjuta med laga befogenhet i stället för i nödvärn. Det kommer att leda till en generell ökad kontroll i risksituationer och en specifik ökad kontroll i de situationer då poliser skjuter verkanseld.

Gällande förslaget 5 § anser dock Polisförbundet att skrivningen om att en polisman alltid ska ”sträva efter att syftet med vapenanvändningen uppnås med minsta möjliga skada” behöver någon form av tillägg för att tydliggöra att ”minsta möjliga skada” behöver sättas i relation till givna förutsättningar.

Om det är rimligt att lagen träder i kraft den 1 januari 2025 behöver polisutbildningarna samt arbetsgivaren, Polismyndigheten, ta ställning till. Detta då utbildningsmoment under grundutbildningen behöver justeras samt att Polismyndigheten behöver utbilda anställda så att de på ett korrekt sätt kan förhålla sig till och agera utifrån den nya skjutlagens skrivningar.

Polisförbundets synpunkter

Det är mycket välkommet att den över 50 år gamla skjutkungörelsen ersätts och att en skjutlag utformas på ett sätt som innebär att skjutkungörelsens uppräknade olika brottsrubriceringar som ger laga befogenhet att använda skjutvapen tas bort. Detta då denna reglering i praktiken är mycket svår – oftast till och med omöjlig – att använda sig av. Polisförbundet har därför i kongressbeslut haft i uppdrag att verka för att:

- *Skjutkungörelsens ersätts med en lagstiftning anpassad till den verklighet och vardag poliskåren verkar i.*

Promemorians förslag, med formuleringar i 3 § om svårare våld, risk för allvarlig fara samt överhängande fara för liv och hälsa, innebär ett logiskt fokusskifte och förenklar också förståelsen för lagen samt dess tillämpning.

Formuleringarna i 4 § uttrycker en rimlig restriktivitet i användningen av skjutvapen samt en form av risk- och konsekvensanalys som poliser tränas för. Här vill Polisförbundet särskilt lyfta att det är bra att skjutkungörelsens uppmaning om att in i det längsta undvika att skjuta ”inom område, där många människor bor eller vistas” är borttagen. Med tanke på hur skjutningarna utvecklats under senare år – att det skjuts bland människor under tider då många är i rörelse – framstår det inte längre som rimligt att poliser ska avrådas från att skjuta i sådana situationer. Lagen kommer inte att ändra på det faktum att poliser utbildas och tränas för – och alltid har med sig – att de behöver beakta risken för att skada utomstående vid avlossande av tjänstevapnet.

Att skjutkungörelsens ”tillfälligt oskadliggöra” föreslås ersättas av skrivningen i 5 § om att syftet med vapenanvändningen ska ”uppnås med minsta möjliga skada” innebär ett förtydligande av vad som avses. Dock kan det till formuleringen ”minsta möjliga skada” behövas någon form av tillägg för att tydliggöra att ”minsta möjliga skada” behöver sättas i relation till givna förutsättningar. Detta då vad som kan ses som ”minsta möjliga skada” i en situation, under vissa givna förutsättningar, kan skilja sig kraftigt från vad som är rimlig minsta möjliga skada i en annan situation med helt andra förutsättningar.

Det är vidare en förbättring att paragrafen även innehåller skrivningarna om att ge sig till känna, varna samt avlossa varningsskott så att detta finns samlat i en och samma paragraf. Det bidrar till en ökad tydlighet.

Även promemorians förslag om ordergivning inför användning av skjutvapen i 6 § är, i förhållande till skjutkungörelsen, mycket tydligare formulerat samt mer anpassat efter de polisiära förhållandena.

Dessutom är den paragraf som reglerar avrapporteringen av användningen av skjutvapen förenklad på ett bra sätt i 8 §.

Polisförbundet är övergripande positiva till resultatet av arbetet som gjorts i Ds 2023:25 Polisens rätt att skjuta. Med en lag som innebär att poliser i högre utsträckning kommer att kunna skjuta med laga befogenhet i stället för i nödvärn kommer poliser att ges större möjligheter till kontroll i risksituationer samt större kontroll i de situationer då de skjuter verkanseld. Med denna ökade kontroll kommer riskerna för såväl allmänhet som för poliser att minska. Polisförbundet anser också att det i förslaget till ny lag är tydligt att skjutvapen fortsatt ska användas med stor restriktivitet och att de föreslagna skrivningarna till ny lag på ett klart och tydligt sätt redogör för under vilka förutsättningar poliser med laga befogenhet har rätt att avlossa sina tjänstevapen.

Om det är rimligt att lagen träder i kraft den 1 januari 2025 behöver polisutbildningarna samt arbetsgivaren, Polismyndigheten, ta ställning till. Detta då utbildningsmoment under grundutbildningen behöver justeras samt att Polismyndigheten behöver utbilda anställda så att de på ett korrekt sätt kan förhålla sig till och agera utifrån den nya skjutlagens skrivningar.